Terje – vulkanen på Kungliga Operan

Tal av Axel Brattberg till Terje vid Svenska Wagner-Sällskapets julfest
den 5 december 2009

Käre Terje Stensvold!

Vet du hur bra du är?

Det var en lycka att du dök upp på Wagnerhorisonten i början av 2000-talet, och blev den som kom att sjunga Wotan i den nya Ringen-uppsättningen. Utan dig som dramatiskt och vokalt nav vet jag inte vad som hade blivit av denna Stockholms Ibsen-Ring.

Du sjunger. Och sjunger. Och sjunger. Aldrig blir du trött! Hela läxan kan du.

Du vet också ***vad*** du sjunger. Du använder texten, orden, för att kommunicera med dina med- och motspelare. Eller, ibland, för att resonera med dig själv. Du säger, eller berättar, hela tiden något, samtidigt som du sjunger det.

När du inte sjunger, lyssnar du. Inte står du där och väntar på nästa insats, inte! Du lyssnar och reagerar på allt det du hör och ser. Du visar hur du reagerar. Med nästa insats uttrycker du detta – eller döljer det.

Du agerar också. Gestikulerar, grimaserar, ler, blir arg, skrattar, manipulerar. Regredierar. Blir tyst, överrumplad, svarslös, överväldigad. Du kämpar med ditt – Wotans – uppdrag; du vill väl och det blir fel. Fricka avslöjar dig, du blir svarslös och måste ge dig.

Du blir rasande, och du blir ledsen, och när du straffar Brünnhilde tar du nästan kål på dig själv. Dina steg och din rygg skriker ut din behärskade smärta. Det gör så till den grad ont att du till slut nästan får en hjärtattack. Och du lämnar valkyrieklippan som en bruten man. Men, på egna ben – någon att stödja dig på vill du inte ha. Stolt och stark och trotsig in i det sista.

Allt detta åtföljs och bärs av din praktfulla, rika röst och din sångkonst. Och – du kan inte sjunga falskt! Hela, hela tiden är du rätt i tonarten, hur snabbt den än växlar.

Det är detta jag tycker är allra häftigast! Det känns så tryggt, så gott i kroppen, att dväljas i ditt vokala musikaliska flöde, som hela tiden hänger samman. Alltid vet jag var jag är, och varenda ton har musikalisk mening!

Wotans parti har många långa, vackra melodiska linjer, med hisnande tonartsväxlingar och en omedelbar musikalisk skönhet och uttryckskraft.
Men det finns också många ställen där kromatiken är så dominerande att tonaliteten helt försvinner.

Också dessa tonräckor kan du avvinna en melodisk kvalitet och ett uttryck. De blir aldrig transportsträckor, utan skapar ett osäkerhetens musikaliska dunkel som gör att nästa lite längre landning i tydligare tonalitet blir som en fönsteröppning och en strålande ljusupplevelse.

Du har också en enastående vokal kraft. I Siegfrieds tredje akt lämnar du skådeplatsen för gott. Men innan detta sker har den manliga vulkanen mött sin kvinnliga motsvarighet i en vokal drabbning av högsta intensitet.

Och det skall komma ännu mer: När du lite senare försöker hindra Siegfried att fortsätta sin väg mot klippan och Brünnhilde, har vulkanen sitt sista, våldsammaste utbrott. Sedan slocknar den. Siegfried övervinner dig, mot din vilja, och ändå just som du vill.

Terje, din Wotan är unik!!